Factsheet 2025/7

Verhuur buitensportvoorzieningen aan andere gebruikers dan hoofdgebruiker

Eef Hollander & Peter van Eldert

In dit factsheet geven we inzicht in de mate waarin gemeenten buitensportvoorzieningen verhuren aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker. Hiervoor gebruiken we resultaten uit een peiling onder gemeenteambtenaren sport via het panel van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).

We kijken daarbij naar de verhuur van atletiekbanen en hockey-, korfbal- en voetbalvelden. Atletiekbanen (92%) en hockey- (65%), korfbal- (91%) en voetbalvelden (96%) zijn vaak eigendom van een gemeente (Van Eldert & Hertogs, 2024). Ook de exploitatie ligt in de meeste gevallen bij gemeenten (52-78%).

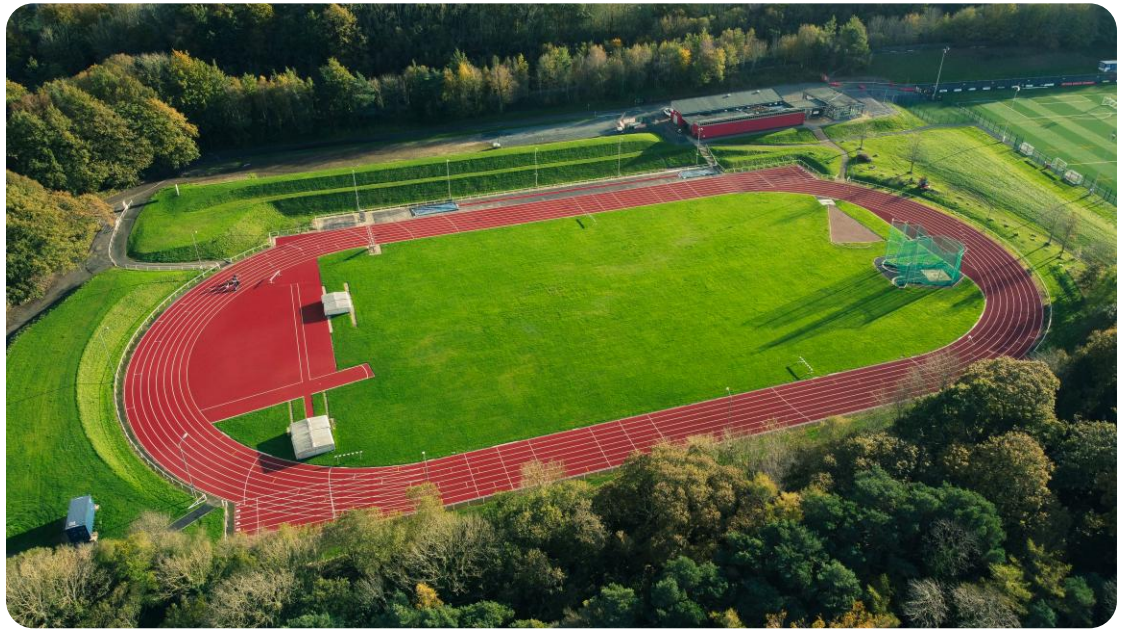

Neem voor meer informatie contact op met Peter van Eldert.

Achtergrond en aanleiding

Hoofdgebruiker en losse verhuur

De hoofdgebruiker is de gebruiker die de meeste uren gebruik maakt van de voorziening. Buitensportverenigingen zijn doorgaans de hoofdgebruiker van de voorzieningen. Zij betalen in veel gevallen een seizoens- of jaartarief (56%; Schots & Schadenberg, 2020). Losse verhuur aan andere gebruikers is mogelijk, maar met een seizoens- of jaartarief krijgt de hoofdgebruiker in zekere mate autonomie over de voorziening.

Bredere benutting sportvoorzieningen

Dit geeft gemeenten minder flexibiliteit om te sturen op breder gebruik van het sportpark. Terwijl breder gebruik juist van belang is om sportvoorzieningen beter te benutten. Zeker aangezien onderbenutting van de sportinfrastructuur een van de zes grote maatschappelijke uitdagingen op het gebied van sport en bewegen is (Hoekman & Schadenberg, 2023). Verhuur aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker kan helpen in de strijd tegen onderbenutting.

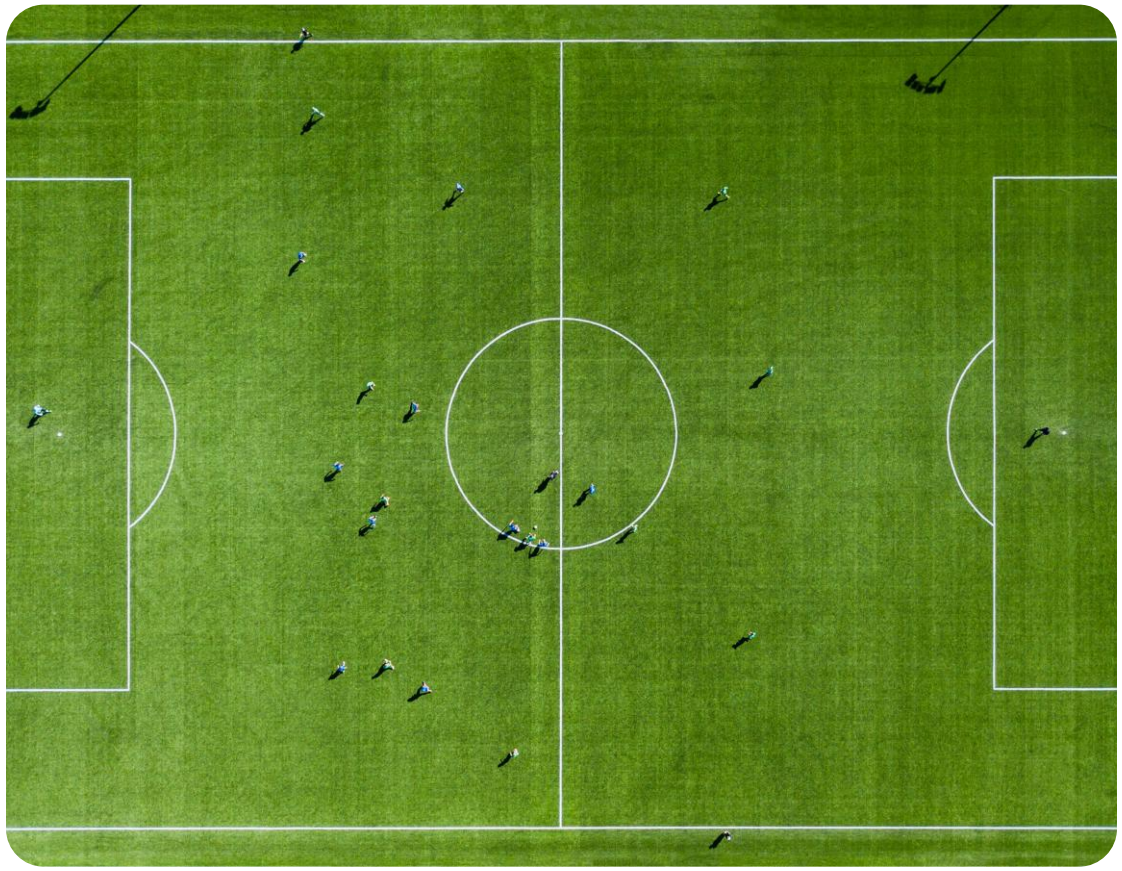

Verhuur aan andere gebruikers

Helft verhuurt aan meerdere gebruikers

75 procent van de gemeenten verhuurt in 2024 één of meerdere atletiekbanen of hockey-, korfbal- of voetbalvelden (niet in figuur). Van deze gemeenten verhuurt ruim de helft (55%; figuur 1) deze typen buitensportvoorzieningen ook aan andere gebruikers naast de hoofdgebruiker. 38 procent doet dit niet: zij verhuren de buitensportvoorzieningen alleen aan de hoofdgebruiker.

Vaker in stedelijkere gemeenten

Verhuur aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker zien we vaker in gemeenten met een sterkere mate van stedelijkheid. Het komt voor in 42 procent van de niet- tot weinig stedelijke gemeenten, 60 procent van de matig stedelijke gemeenten en 73 procent van de (zeer) sterk stedelijke gemeenten (figuur 1).

Figuur 1
Aandeel gemeenten dat buitensportvoorzieningen* verhuurt aan andere gebruikers naast de hoofdgebruiker, in 2024, naar stedelijkheid
(in procenten van gemeenten die buitensportvoorzieningen verhuren)

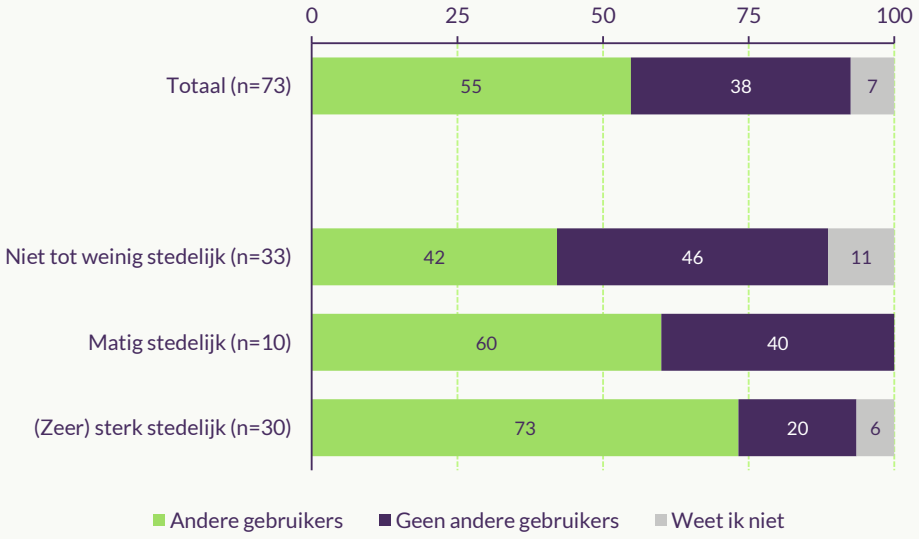

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, december 2024.
* Het gaat hierbij om atletiekbanen en hockey-, korfbal- en voetbalvelden.

Typen andere gebruikers

Figuur 2
Typen andere gebruikers waaraan gemeenten buitensportvoorzieningen* verhuren naast de hoofdgebruiker, in 2024
(in procenten van gemeenten die buitensportvoorzieningen verhuren aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker, n=42)

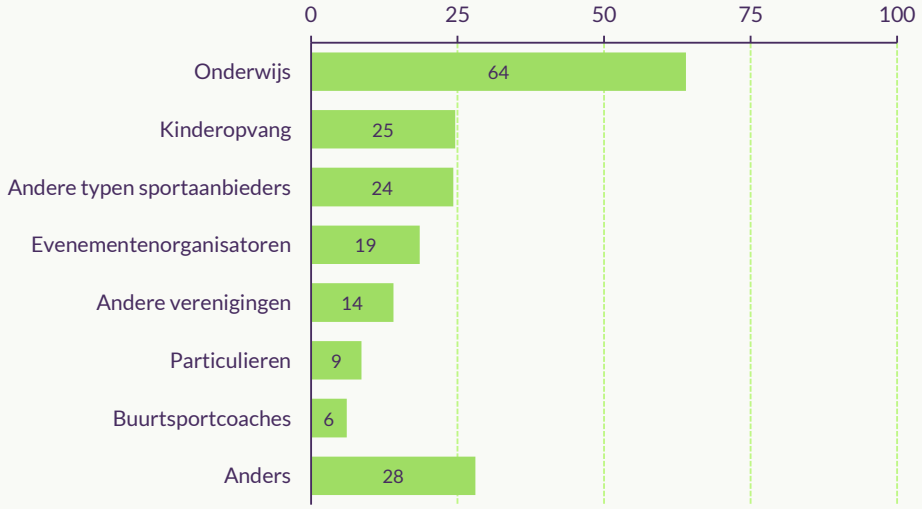

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, december 2024.
* Het gaat hierbij om atletiekbanen en hockey-, korfbal- en voetbalvelden.

Vooral verhuur aan onderwijs

Als gemeenten de buitensportvoorzieningen verhuren aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker, is deze andere gebruiker het vaakst een onderwijsinstelling (64%; figuur 2).

Daarnaast verhuren sommige gemeenten buitensportvoorzieningen aan onder andere kinderopvangorganisaties (25%), andere typen sportaanbieders (24%), evenementenorganisatoren (19%) of andere verenigingen (14%).

Verder is er een groep overige gebruikers (28%; figuur 2). Deze groep is erg divers. Hieronder vallen onder andere welzijnsorganisaties, groepslessen en incidentele gebruikers.

Verandering in gebruik door andere gebruikers

Gebruik door anderen onveranderd of toegenomen

In de meeste gemeenten is in de afgelopen vijf jaar niets veranderd in het gebruik van de buitensportvoorzieningen door andere gebruikers dan de hoofdgebruiker (63%; figuur 3).

Ongeveer een kwart van de gemeenten (24%) verhuurt de buitensportvoorzieningen in 2024 meer aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker in vergelijking met vijf jaar geleden. Geen van de gemeenten ervaart een afname van de verhuur aan andere gebruikers.

Extra gebruik door uiteenlopende partijen

Gemeenten die meer gebruik door andere gebruikers ervaren, hebben we gevraagd welke partijen dit dan zijn. Zij noemen onder meer andere typen sportaanbieders, andere verenigingen, onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke organisaties (niet in figuur).

Figuur 3
Door gemeenten ervaren verandering in het gebruik van buitensportvoorzieningen* door andere gebruikers dan de hoofdgebruiker, in 2024 ten opzichte van de vijf jaar ervoor
(in procenten van gemeenten die buitensportvoorzieningen verhuren aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker, n=42)

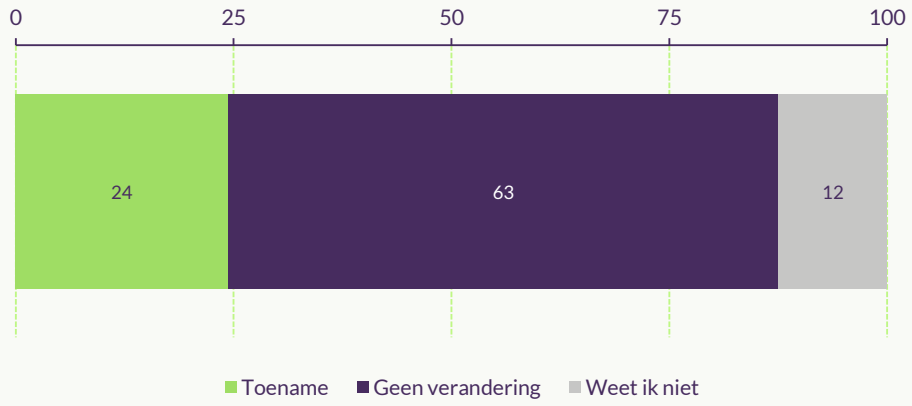

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, december 2024.
* Het gaat hierbij om atletiekbanen en hockey-, korfbal- en voetbalvelden.

Conclusies & reflectie

Helft gemeenten verhuurt aan meerdere gebruikers
Ruim de helft van de gemeenten verhuurt buitensportvoorzieningen ook aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker. Dit neemt eerder toe dan af. Daarmee benutten deze gemeenten de voorzieningen breder en verhogen ze mogelijk de bezetting. Dit is een goed teken in de strijd tegen onderbenutting.

Andere gebruikers vooral uit onderwijs
Wel zien we dat de andere gebruikers vooral vanuit het onderwijs komen. Mogelijk is hier nog winst te behalen door verhuur aan andere typen organisaties te faciliteren. Bijvoorbeeld door de sportparken meer te gaan zien als een ontmoetingsplek waar diverse functies samenkomen (Hoekman & Schadenberg, 2023).

Omvang verhuur nog onduidelijk
Op basis van de resultaten in dit factsheet is niet duidelijk wat de omvang (absoluut en relatief) van de verhuur aan andere gebruikers dan de hoofdgebruiker is. Als deze verhuur vooral incidenteel is, valt ook op dit vlak nog winst te behalen.

Nog geen zicht op andere huurconstructies
Verder zijn er ook andere huurconstructies mogelijk die breder gebruik mogelijk maken. Zoals onderhuur door de hoofdgebruiker toestaan. In hoeverre gemeenten dergelijke constructies gebruiken, weten we nog niet. Dit vergt verder onderzoek.

Verantwoording en bronnen

Verantwoording

Voor dit factsheet gebruikten we resultaten uit een peiling via het VSG-panel uit december 2024. Van de 342 gemeenten in Nederland vulden 95 de vragenlijst volledig in. De resultaten hebben we vervolgens gewogen naar stedelijkheid. Zo geeft de steekproef een zo representatief mogelijk beeld van alle Nederlandse gemeenten.

Bronnen

Hoekman, R., & Schadenberg, B. (2023). *Onderbenutting van sportaccommodaties*. Mulier Instituut.

Schots, M., & Schadenberg, B. (2020). *Open sportparken in Nederland* [Factsheet 2020/44]. Mulier Instituut.

Van Eldert, P., & Hertogs, N. (2024). Exploitatie en financiering. In D. Ruikes & B. Schadenberg (Reds.), *Jaarrapport ruimte voor sport en bewegen. Overzicht van beleidsrelevante kennis over de sport- en beweeginfrastructuur* (pp. 48-71). Mulier Instituut.

Contact

Eef Hollander

Peter van Eldert
p.vaneldert@mulierinstituut.nl